

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenbrief

Algemene gegevens		Verantwoordelijke
Opsteller	[redacted], tst	Gjalt Gjaltema
Team	Milieu, Bodem en Energie	
Datum	maandag 30 mei 2016	Bespreken:
Uiterste behandeldatum in GS: 21 juni Toelichting: verzending van de brief op 27 juni, dan worden ook de Staten van Overijssel geïnformeerd en verschijnt er een persbericht van de NAM.		

Nr. programma, beleidsopgave, doelstelling en resultaat in de begroting		Portefeuillehouder
5.3	De bodem en ondergrond worden zo beheerd en benut dat deze ook voor volgende generaties hun culturele, ecologische en economische kracht behouden.	Tjisse Stelpstra
Verantwoord gebruik van de (diepe) ondergrond volgens de provinciale Structuurvisie Ondergrond 2.0		
Beleidsbeïnvloeding met betrekking tot olie- en gaswinning en veiligheid		

Voorbereid met	Afwijkende mening ja/nee	Paraaf Directeur-secretaris:
1.		Annet van Schreven
2.		
3.		

Met opmerkingen [redacted]: Heb je nog met iemand afgestemd? Vul nog aan.

Archivering		Communicatie
Datum:	Registratienummer:	Openbaar: nee
	nr.	Slapende lijst: ja
	nr.	Zo ja, openbaar vanaf: 27 juni
	nr.	Persbericht: gezamenlijk persmoment met Overijssel op 28 juni
	nr.	Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Resultaat onderzoek vijf verwijderingsalternatieven productiewater oliewinning Schoonebeek

Advies

1. Kennis te nemen van de resultaten van het nader onderzoek van vijf alternatieve verwijderingsopties voor het productiewater uit Schoonebeek

Met opmerkingen [redacted]: Dit blijft een lastig punt. Hier adviseer je eigenlijk niets. Je laat ergens kennis van nemen. Je beargumenteert waarom je ergens kennis van laat nemen. Maar inde argumenten lees ik inhoudelijke argumenten. Probeer de advisering zuiver te houden door advies en argumenten echt op elkaar aan te laten sluiten.

2. Provinciale Staten hierover te informeren door toezending van de statenbrief

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) doet momenteel onderzoek naar de verschillende verwijderingsmethoden voor het water dat vrijkomt bij de productie van olie uit het Schoonebeekveld. Onderzocht wordt of de huidige methode, injectie in lege gasvelden in Twente, nog steeds de meest geschikte manier van verwijdering is. Om te borgen dat dit proces zorgvuldig en transparant verloopt én vragen en zorgen uit de maatschappij bij het onderzoek betrokken worden, is een bestuurlijke Begeleidingscommissie ingesteld. De provincie Drenthe en de gemeenten Emmen en Coevorden nemen deel aan deze commissie. U informeerde de staten eerder over dit onderzoek per brieven van 1 september 2015 (kenmerk 36/3.4/2015003774), 26 januari 2016 (kenmerk 4/3.5/2016000250) en 30 maart 2016 (kenmerk 12/3.10/2016001313). In de laatste brief informeerde u de staten over de selectie van een vijftal nader te onderzoeken verwerkingsopties uit meer dan 20 verschillende mogelijke opties.

Nu is aan de orde het informeren van Provinciale Staten over de resultaten van dit nader onderzoek van de vijf geselecteerde verwerkingsmethoden. Het alternatief dat voorziet in injectie van het productiewater in lege gasvelden in zowel Twente als Drenthe scoort in dit onderzoek gunstig ten aanzien van de andere alternatieven voor wat betreft de aspecten milieu, korte en lange termijn risico's en kosten. Het huidige beleid in de Structuurvisie Ondergrond 2.0 biedt ruimte voor dit alternatief. In Drenthe wordt momenteel water afkomstig uit de gaswinning geïnjecteerd in Nijensleek.

b. Europese aspecten

Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid

De NAM en het Schoonebeek project hebben een aanzienlijk aandeel in de werkgelegenheid en economie van ZO-Drenthe.

d. Participatie

De provincie Overijssel, de gemeenten Dinkelland en Tubbergen en het waterschap Vechtstromen hebben eveneens zitting in de begeleidingscommissie. RoyalHaskoningDHV voert voor de NAM (een deel van) de herafweging uit.

Advies

1. Kennis te nemen van de resultaten van het nader onderzoek van vijf alternatieve verwijderingsopties voor het productiewater uit Schoonebeek
2. Provinciale Staten hierover te informeren door toezending van de statenbrief

Beoogd effect

1. Voorbereiding op de maatschappelijk/bestuurlijke consultatieronde voorafgaand aan het besluit van de minister van Economische Zaken welke verwijderingsmethode de NAM dient toe te passen.
2. Tijdig en goed geïnformeerde statenleden over de stand van zaken van het project Herafweging Schoonebeek Productiewater.

Met opmerkingen : Het is nu niet helemaal duidelijk wat je wilt: wil je alleen de resultaten van het onderzoek doorgeleiden naar PS of wil je dat ze kiezen voor injectie in Twente en Drenthe? Als je dat laatste wilt, is dat een echt advies en hoort dat ook bij de adviezen.

Met opmerkingen : De effecten zijn hier alleen maar procedureel. Kijk iets verder in de toekomst. Gaat het om natuurbehoud? Of juist de energiewinning? Maak het voor een bestuurder interessant.

Argumenten

1.1. De resultaten van het onderzoek zijn een belangrijk onderdeel van de herafwegingsprocedure

De vijf opties (vier alternatieven en de referentie (huidige) situatie) worden, samen met de bijbehorende zorgpuntennotitie in een maatschappelijk/bestuurlijke consultatieronde getoetst op draagvlak. Op basis daarvan worden waarschijnlijk twee alternatieven in detail verder uitgewerkt. Daarna neemt de minister van Economische Zaken een besluit over de uiteindelijke wijze van verwerking van het productiewater.

1.2. Injectie van het productiewater in velden in Twente én Drenthe is een alternatief dat relatief gunstig scoort

Alle vijf opties zijn op hoofdlijnen uitgewerkt en getoetst op de onderdelen milieu(impact), risico's op de korte en de lange termijn en kosten voor ontwikkeling en onderhoud. Hieruit blijkt, dat de opties volledige injectie in velden in Twente én Drenthe en gedeeltelijke zuivering in combinatie met lozing op de Eems op de meeste onderdelen beter scoren dan de andere alternatieven.

1.3. Uit het onderzoek blijkt dat de opslagcapaciteit van de gasvelden in Twente onvoldoende is voor al het productiewater wat nog vrijkomt in de toekomst

Als onderdeel van het nader onderzoek zijn ook de bevindingen van de olieproductie en waterinjectie sinds 2011 onderzocht. Het blijkt dat de gasvelden in Twente niet over voldoende opslagcapaciteit beschikken voor al het water dat gedurende de voorziene productieperiode van het Schoonebeekveld vrijkomt. Ook in geval van eventuele voortzetting van de (huidige) referentiesituatie zijn lege gasvelden buiten Twente nodig. Gebruik van Drentse velden ligt voor de hand. Alle injectiealternatieven voorzien dus in injectie van in elk geval een deel van het productiewater in Drenthe. Deelname van Drenthe aan de consultatie over de vijf verschillende alternatieven is dus gewenst.

2.1. De brief geeft de actuele stand van zaken van de herafweging weer.

De uitwerking op hoofdlijnen van de vijf alternatieven geeft weer hoe de alternatieven ten opzichte van elkaar scoren op verschillende onderdelen. Injectie in Drenthe lijkt nu meer dan voorheen een realistische optie. De staten dienen hierover geïnformeerd te zijn.

2.2. De brief schetst de manier waarop de commissie haar rol vervuld heeft

De begeleidingscommissie heeft ook dit onderdeel van het proces kritisch gevolgd en commentarieerd. De commissie is van oordeel dat procesmatig het onderzoek voldoende transparant is uitgevoerd en dat de rapportage voldoende over- en inzichtelijk is voor derden. De commissie ziet af van een eigen second opinion op de inhoud.

2.3. De brief schetst het proces van herafweging en de rol van Drenthe daar in.

Duidelijkheid over de procedure en een transparant proces kunnen bijdragen aan vertrouwen in de uitkomsten van de herafweging. De minister van Economische Zaken zal uiteindelijk het definitieve besluit hierover nemen.

Tijdsplanning

Start project: 2015.

Rapport naar de commissie voor de milieueffectrapportage: juni 2016

Maatschappelijk/bestuurlijke consultatieronde: 3e kwartaal 2016

Detailuitwerking verwerkingsopties: 4e kwartaal 2016

Besluit minister van Economische Zaken: eind 4e kwartaal 2016

Financiën

Met opmerkingen : Zet een wiltregel tussen alle argumenten, ook als ze horen bij één beslispunt.

Met opmerkingen Dit is een argument bij het injecteren in twee gebieden. Dat is geen advies....

Met opmerkingen : Ook dit is een argument bij het injecteren in twee gebieden. Als je wilt dat GS hiertoe besluiten, moet je dat opnemen in de adviespunten. Wil je dat niet? Dan moet je het ook niet beargumenteren. Nu lijkt het alsof je toch die kant op wilt...

Met opmerkingen

Met opmerkingen Hier lijkt je toch een advies te geven.

Niet van toepassing.

Personeel

Niet van toepassing.

Bijlagen

		Meekopiëren
1. Statenbrief		Ja
2. Management Samenvatting Rapport	Ja	
3. Rapport: Tussenrapportage Herafweging productiewater Schoonebeek – Eindrapport alternatievenafweging		Nee
4. Kopie Statenbrief d.d. 1 september 2015		Nee
5. Kopie Statenbrief d.d. 26 januari 2016		Nee
6. Kopie Statenbrief d.d. 30 maart 2016		Nee

Risico's

Niet van toepassing.

Tekst Openbare besluitenlijst

Onderwerp: Stand van zaken Herafweging Productiewater Schoonebeek
Gedeputeerde Staten van Drenthe sturen een informatieve brief aan Provinciale Staten over de uitkomst van het onderzoek op hoofdlijnen naar vijf verwerkingsalternatieven voor het productiewater uit het Schoonebeeker olieveld. Deze werden eerder geselecteerd uit meer dan 20 opties. Na een consultatieronde worden uiteindelijk enkele alternatieven geselecteerd voor detailonderzoek. Gedeeltelijke injectie van het productiewater in lege gasvelden in Drenthe behoort tot de vijf alternatieven.

Verzenden

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen,
Ons kenmerk
Behandeld door: mevr. D. Wimmers, (0592) 365514
Onderwerp: Onderzoek vijf verwijderingsalternatieven productiewater Schoonebeek

Geachte voorzitter/leden,

Met deze brief stellen wij u op de hoogte van de resultaten en de voortgang van het onderzoek 'Herafweging productiewater Schoonebeek', waarover wij u reeds eerder informeerden in onze brieven van 1 september 2015 en 26 januari en 30 maart ~~2016~~.

Achtergrond van het onderzoek

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) is in 2010 gestart met de hernieuwde exploitatie door stoominjectie van het aardolieveld Schoonebeek. Het daarbij vrijkomende productiewater wordt geïnjecteerd in lege gasvelden in Twente. In de vergunning is opgenomen dat de NAM na zes jaar dient te evalueren of verwijdering door middel van injectie in de diepe ondergrond nog steeds de meest geëigende methode is om met het productiewater om te gaan. Mede onder druk van vragen en zorgen uit Overijssel is deze evaluatie, de 'Herafweging productiewater Schoonebeek' in 2015 vervroegd gestart.

De begeleidingscommissie

Om te borgen dat het herafwegingsonderzoek transparant verloopt en om te zorgen voor een zorgvuldig proces met de nodige aandacht voor vragen en zorgen uit de omgeving is een bestuurlijke begeleidingscommissie ingesteld. Deze commissie bestaat uit gedeputeerden van Overijssel en Drenthe, wethouders van betrokken Overijsselse en Drentse gemeenten en een lid van het dagelijks bestuur van het waterschap Vechtstromen. Voor Drenthe zijn dit gedeputeerde Stelpstra en de gemeenten Coevorden en Emmen.

Uitvoering van het onderzoek

Met opmerkingen : De brief is erg lang. Als je de Staten wilt informeren, houd de brief dan kort. Beperk je in de brief tot de conclusies van het onderzoek. In de bijlag, het rapport, kunnen ze de details lezen.

Het herafwegingsonderzoek is opgezet conform het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (cie-mer). De herafweging wordt volgens de zogenaamde CE-methodiek uitgevoerd, waarbij de mate van detail afgestemd is op de fase van het onderzoek. Vanuit een brede verkenning van vele mogelijke verwerkingsopties wordt 'getrechterd' naar een uitwerking op hoofdlijnen van een beperkt maar gevarieerd aantal alternatieven. Deze alternatieven worden in samenhang met de zorgen en aandachtspunten vanuit de regio in een maatschappelijk/bestuurlijke consultatie besproken. Op basis hiervan zal de minister van Economische Zaken enkele alternatieven in detail verder laten uitwerken. Daarna zal de minister een besluit nemen over de wijze waarop met het productiewater dient te worden omgegaan.

De eerste fase van het onderzoek bestond uit de selectie van een vijftal alternatieven uit ruim 20 verwerkingsopties. Over deze 'Afweging long list naar short list', hebben wij u geïnformeerd in onze brief van 30 maart j.l. Nu informeren wij u over de uitkomst van de nadere uitwerking van de vijf alternatieven uit de 'short list'.

Uitwerking op hoofdlijnen van de vijf alternatieven

Vijf alternatieven (vier nieuwe opties en de huidige situatie als referentie) zijn nader onderzocht en uitgewerkt:

- *zuivering van het productiewater*
lozing schoon zoet water + vaste restproducten o.a. (schoon) zout
- *beperkte zuivering van het productiewater*
lozing schoon zout water op zee + vast restproduct;
- *indikken van het productiewater*
injectie geconcentreerde stroom ('brijn') in Twente dan wel Drenthe + lozing gezuiverd schoon zoet water
- *waterinjectie*
injectie gelijktijdig in Twente en Drenthe: varianten met verschillende gedeeltelijke zuiveringsopties;
- *waterinjectie, voortzetting volgens de huidige vergunning*
injectie in Twente + geen zuivering + aanleg nieuwe transportcapaciteit.

De alternatieven zijn op hoofdlijnen kwalitatief en kwantitatief geanalyseerd op:

- *effecten op het milieu* (energieverbruik, chemicaliëngebruik, reststoffen)
- *risico's op de korte termijn* (lekkage naar de biosfeer, ongewilde lozing op zee of oppervlaktewater, trillingen of lekkage in de ondergrond)
- *risico's op de lange termijn* (lekkage vanuit stortplaats reststoffen, oplossing zoutlagen diepe ondergrond, bodemdaling)
- *kosten* (ontwikkelingskosten en operationele kosten voor 10 jaar).

Vervolgens zijn de effecten en risico's beoordeeld volgens een schaal die varieert van geen effect tot een sterk negatief effect.

De resultaten zijn weergegeven in de Managementsamenvatting van het rapport 'Tussenrapportage Herafweging productiewater Schoonebeek - Eindrapport alternatievenafweging'. Hieruit blijkt o.a. dat geen van de uitgewerkte alternatieven als 'onhaalbaar' kwalificeert; bij de uiteindelijke afweging kunnen dus alle alternatieven betrokken worden. Twee alternatieven scoren relatief beter: gedeeltelijke zuivering van het productiewater en afvoer van zout water naar de Eems en een combinatie van

injectie van het productiewater in Drenthe en Twente. Het rapport doet geen uitspraak over de uitkomst en de onderlinge 'score' van de verschillende alternatieven. Dat is niet aan de opstellers maar aan andere betrokken partijen in het herafwegingstraject.

Bij het onderzoek zijn ook de resultaten en bevindingen van de olieproductie en waterinjectie van de afgelopen jaren betrokken. Hieruit blijkt dat de opslagcapaciteit van de lege gasvelden in Twente lager is dan oorspronkelijk verwacht. Dat betekent dat ook wanneer besloten wordt de injectie in zijn huidige vorm voort te zetten, lege velden buiten Twente ingezet moeten worden. Het gebruik van Drentse velden ligt voor de hand. Met uitzondering van de zuiveringsalternatieven behoort injectie van een deel van het productiewater in lege gasvelden in Drenthe dus tot de mogelijkheden. Het Drentse beleid voor de ondergrond biedt hiervoor ruimte; injectie van water afkomstig uit de gaswinning heeft in het verleden plaats gevonden en gebeurt nog steeds.

Met opmerkingen : Er zit ook veel herhaling in de brief. Kijk waar je overbodige informatie weg kunt laten.

Oordeel van de begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie heeft ook dit deel van het proces nauw gevolgd en becommentarieerd. Zij is van mening dat het proces transparant is verlopen en dat ook de zorgen en aandachtspunten op een heldere manier verwerkt zijn in het rapport. De commissie ziet geen reden zelf een onafhankelijke derde te raadplegen voor inhoudelijke toetsing van dit onderdeel van het onderzoek. De bureaus TNO en Deltares zullen een second opinion geven over het gehele onderzoek; ook de onafhankelijke cie-mer zal nog een advies uitbrengen.

De begeleidingscommissie is van mening dat met het aanbieden van het onderzoeksrapport aan de cie-mer haar taak beëindigd is. Zij heft zichzelf na afloop van het communicatietraject (zie verder) op. Dan zullen de voormalige leden van de begeleidingscommissie in hun verantwoordelijkheid als bestuurders in hun colleges en besturen hun oordeel vormen over de uitkomst van het onderzoek. Zij kunnen hierbij het advies van de cie-mer en het oordeel van de onderzoeksbureaus betrekken. Ook zullen zij hun inbreng leveren in de consultatie die na de zomer plaats zal vinden.

Communicatie

De begeleidingscommissie zal nog zorg dragen voor de communicatie over deze fase van het onderzoek. Er zullen twee openbare informatieavonden plaats hebben:

woensdag 29 juni 2016, 19.30 te Emmen (hotel Van der Valk, Verlengde Herendijk 50)

maandag 4 juli 2016, 19.30 te Reutum (zaal Bays, Kerkstraat 78)

Informatie over de samenstelling en de werkzaamheden van de begeleidingscommissie en het onderzoek is te vinden op de website van de begeleidingscommissie, www.bc-afvalwaterinjecties.nl.

Voortgang van het herafwegingstraject

Na de zomer zal de cie-mer een advies uitbrengen; Deltares en TNO zullen een second opinion op het onderzoek geven. De minister van Economische Zaken zal een consultatieronde organiseren waarin met betrokken partijen gesproken zal worden over de impact, risico's, voor- en nadelen van de verschillende alternatieven in relatie tot de zorgen en aandachtspunten die geïnventariseerd zijn. Met uitzondering van het

tijdstip (eind augustus-begin september) zijn hierover nog geen details bekend. Wij gaan er-van uit dat voor Drenthe in elk geval de gemeenten Emmen en Coevorden en gedeputeerde staten betrokken zullen worden bij deze consultatie.

Op basis van de consultatie worden enkele alternatieven in detail uitgewerkt.

Vervolgens besluit de minister van Economische Zaken of de NAM een andere dan de huidige verwijderingsmethode dient te implementeren en zo ja, welke. Dit besluit zal waarschijnlijk eind dit jaar genomen worden.

Wij zullen u informeren zodra zich nieuwe ontwikkelingen voordoen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlagen:

1. Rapport: tussenrapportage Herafweging productiewater Schoonebeek – eindrapport alternatievenafweging (digitaal - link)
2. Kopie Statenbrief d.d. 30 maart 2016
3. Kopie Statenbrief d.d. 26 januari 2016
4. Kopie Statenbrief d.d. 1 september 2015